

ren plejer ellers i Almindelighed at være helliget til politiske Møder, men disse have kun fundet Sted i ringe Tal i denne Sommer, idet alle Sind og alle Tanker have været henvendte paa den bitre Krig, som har været ført i vort Samfund. Dette er jo ret naturligt, fordi Lockouten har berørt alle i Samfundet enten direkte eller indirekte. Nu er ganske vist Lockouten sluttet, men Lockoutens Følgesvende, Nød og Savn og Sult og Sygdom, ere dragne ind i mange Tusind Hjem, og det er Gæster, som det er svært at faa ud af Hjemmene igen, saa at vi desværre komme til at mindes denne Lockout i lange Tider. Den Kamp, vi have set i Sommer, er sikkert forholdsvis den største sociale Kamp, som er ført nogetsteds i noget Land. Naar vi ser at der i denne Kamp har været engageret indtil 50,000 Arbejdere, vilde det, overført paa engelske, franske eller tyske Forhold, betyde, at en Arbejdstansning omfattede henvendt 1 Million Arbejdere. Jeg siger, det er altsaa en Kæmpestrid, som er ført her i dette Land, og denne Strid er fra Arbejdsgivernes Side ført med en uhørt Raahed og Brutalitet. Man plejer ellers i Krig at skaane Kvinderne, Børnene og de gamle. Men det har man ikke tænkt paa i denne Krig, man har næsten lagt an paa særlig at ramme Kvinderne, Børnene og de gamle ved Sult og Nød. Det er, som sagt, synes jeg, en stor Brutalitet, hvormed denne Kamp er bleven ført. Der er en anden Ting, som det sikkert har harmet alle at være Vidne til. Det var de Stikbreve, som fra Arbejdsgivernes Side sendtes uden for Landets Grænser. I Fjor vakttes der i denne Sal stor Harme over den Behandling, som danske Undersaatter vare Genstand for i Sønderjylland, og vi fordømte i stærke Ord von Köllers Optræden. Jeg maa spørge: Hvad er egentlig von Köllers Optræden i Sammenligning med Hr. Rostrups og Niels Andersens? Det forekommer mig, at den sidste er langt værre. Det er langt mere harmeligt, at danske Mænd forfølges i Udlandet med Stikbreve fra disse Herrer, saa at de ikke kunne faa Lov til at tjene deres Brød der paa lovlig og ærlig Maade, end alt, hvad vi have hørt om Behandlingen af Sønderjyderne. Vi ville mindes dette her. Naar vi fremtidig høre de Herrer raabe op om deres Patriotisme, ville vi lade dem dette Træk vide, fortælle dem, at deres Patriotisme har ikke Sæde i deres Hjerte, men i deres Pengepung.

Jeg skal for øvrigt ikke gaa i Detailler med Hensyn til Lockouten. Der vil jo

muligvis i indeværende Samling oftere blive Lejlighed til at drøfte denne vigtige Sag. Jeg vil dog paa dette Sted udtale en Tak til de mange uden for Arbejdernes Kreds, som have vist Medfølelse og Deltagelse over for Arbejderne. Særlig synes jeg, de i høj Grad fortjene at paaskønnes, som toge sig af Kvinder og Børn under denne store Kamp, de altsaa, som lode sig bevæge til at mætte de sultne Inden for Kvindernes og Børnernes Skare. Ligeledes synes jeg, at den Maade, hvorpaa en Række Videnskabsmænd her i Landet stillede sig over for de arbejdsløse, i høj Grad fortjener at paaskønnes. Det er ogsaa et Træk fra den bitre Strid, som fortjener at mindes. I øvrigt kunde der paa dette Sted være Grund til at undersøge Statens Stilling over for Lockouten, der jo har berørt alle og altsaa ogsaa Staten. Paa det sidste Aars Finanslov blev der bevilget Penge til en Række meget betydelige Statsarbejder. Disse Arbejder have i Sommer maattet dele Skæbne med private Folks Arbejder, de have staaet stille. Vi have set, at Arbejdet paa Baner og Stationsbygninger ikke har kunnet blive gjort færdigt, vi have set, at Færgelejet ovre ved Strib ikke har kunnet blive fuldendt, vi have set, at Døbbeltsporet her paa Sjælland ikke har kunnet gøres færdigt, alt sammen paa Grund af Lockouten. Det forekommer mig, at der er noget i høj Grad ydmygende for Staten i saaledes at skulle lade sig sætte Stolen for Døren af en lille Klikke af Arbejdsgivere. At Staten, naar nogle større Mestre og Direktører for Aktieselskaber finde for godt, at nu skal alt staa stille, nu skal der lægges en død Haand over en Mængde Virksomheder, skal være tvungen til at lyste disse Folk, synes mig at være i høj Grad ydmygende for den. Jeg synes derfor, der er god Grund til at overveje, om der ikke er Veje, ad hvilke man kunde undgaa dette i Fremtiden. Det synes mig at være naturligt, om man sagde til disse Herrer, Mestre og Arbejdsgivere: Naar I have Lyst til at drive og gaa og spadserere, saa vær saa artig, men lad saa dem, der have Lyst til at arbejde, faa Lov dertil. Og den naturlige Konsekvens maatte da være, at Staten henvendte sig til Arbejderne eller deres Organisationer og lod dem udføre Arbejdet, saa kunde de andre jo have Lov til at se derpaa. For øvrigt tror jeg ikke, at man kan bebrejde Regeringen, at den er optraadt partisk i denne Strid. Den er i alt Fald ikke optraadt paa nogen særlig udæskende